

LUCYNA MARZEC

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza

Jadwiga Żylińska pomiędzy dwoma dwudziestoleciami*

Formuła „pisarki między dwoma dwudziestoleciami” nie oddaje w pełni charakteru twórczości Jadwigi Żylińskiej, która publikowała od lat 30. XX wieku do pierwszej dekady wieku XXI, ale wskazuje na (nie zawsze uświadomioną) międzypokoleniową i stałą transmisyjność feministycznych idei i praktyk literackich oraz dowodzi, że literacki i społeczny wiek dwudziesty pojmowany bez feminizmu jako jednej z najgłębszych jego warstw pozostanie lekcją krótkiego trwania historii.

Feminizm między dwoma dwudziestoleciami do niedawna nie interesował nas – zakładaliśmy, że przedwojenna ekspansja twórczości literackiej i publicystycznej w Polsce została wstrzymana na czas PRL-u, by ponownie odrodzić się po przełomie 1989 roku, a zastrzeżenie, że w 1982 roku ukazała się antologia przekładów *Nikt nie rodzi się kobietą* pod redakcją Teresy Hołównki albo było potwierdzeniem istnienia wyjątków od reguły, albo stanowiło dowód na zapośredniczony, nabyty w pakiecie z pomocą zachodnich państw, charakter myśli feministycznej w Polsce¹. Feminizm w PRL-u był dla nas niewidoczny także ze względu na postzależnościowe kompleksy, na skutek opisanego przez Teresę Walas gestu odcięcia się w latach 90. od kultury tamtego okresu,

* Projekt *Gatunki pisarstwa historycznego Jadwigi Żylińskiej* został sfinansowany ze środków Narodowego Centrum Nauki. Autorka jest stypendystką Fundacji Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu na rok 2011.

¹ Zob. I. Iwasiów, *Blaski i cienie krytyki feministycznej w Polsce*, w: *Literatury słowiańskie. Krytyka feministyczna*, red. E. Kraskowska, Warszawa 2005, s. 26–45.

